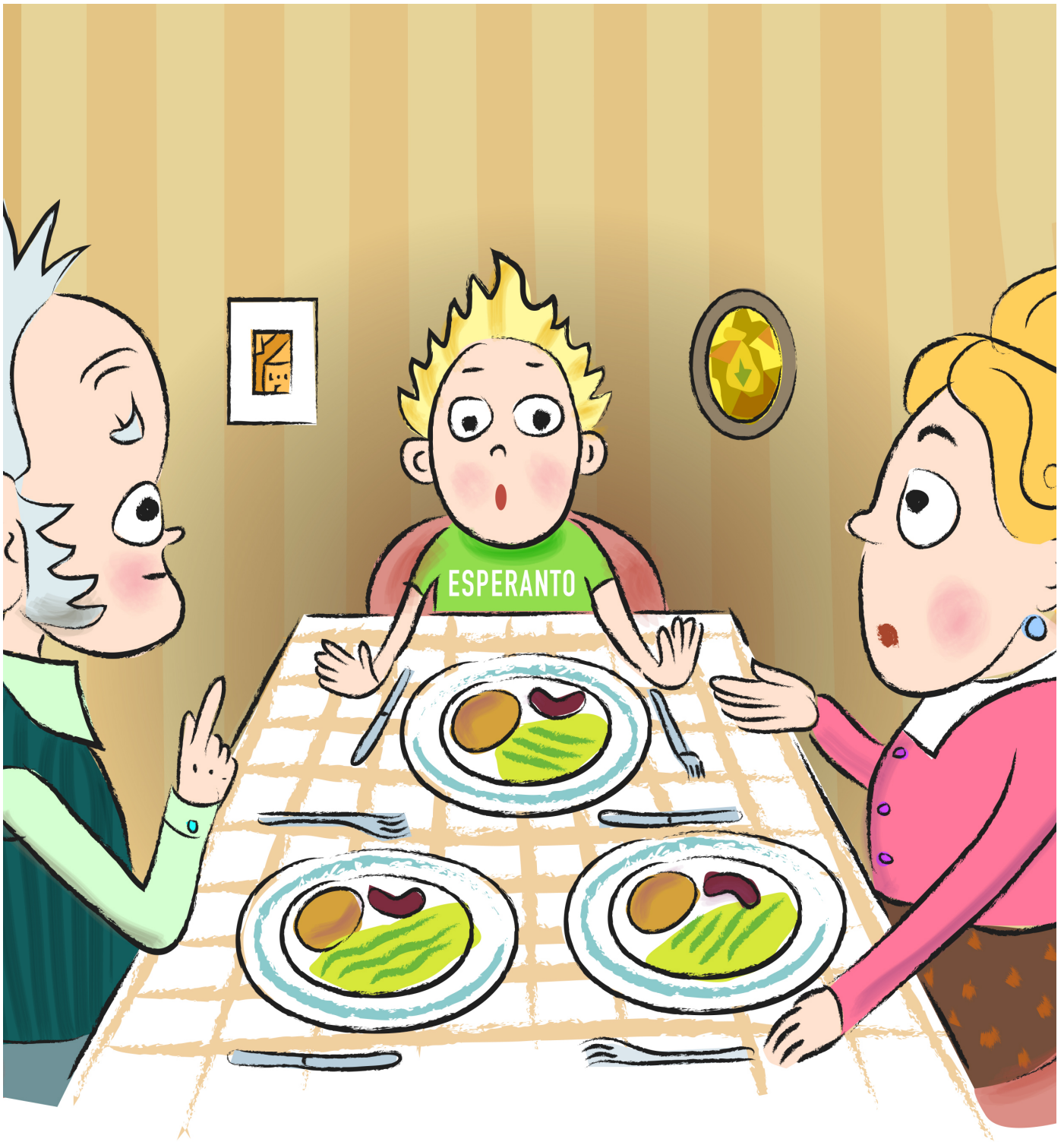

Урок 2

 Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Цей проект співфінансується Європейською комісією. Ця публікація відображає погляди лише авторів, і Комісія не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, що міститься в ній.

<https://lernu.net/instruado?lang=uk>

Весь вміст цього веб-сайту, зокрема тексти, зображення та графіки, захищені авторським правом. Якщо прямо не зазначено інше, авторські права належать *lernu.net* та ліцензовані відповідно до Creative Commons Attribution – Noncommercial – Distribution under the same conditions 4.0 International license.

▼ Граматика

Прикметники

Усі прикметники мають закінчення **-a**:

<i>bela</i>	=	красивий
<i>granda frato</i>	=	великий брат
<i>malgranda fratino</i>	=	маленька сестра

Акузатив

В есперанто є лише два відмінки: називний (номінатив) і знахідний (акузатив). Знахідний відмінок утворюється за допомогою закінчення **-n**. Він вживається для позначення додатка перехідного дієслова (осіб або предметів, які підпадають під дію присудка, вираженого дієсловом):

<i>Kiun mi vidas?</i>	=	Кого я бачу?
<i>Mi vidas amikon.</i>	=	Я бачу друга.

Не ставте знахідний відмінок з дієсловом **esti**.

Прикметники узгоджуються з іменниками за числами й відмінками та отримують однакові закінчення **-j** та **-n**:

<i>Vi estas bona amiko.</i>	=	Ти гарний друг.
<i>Vi estas bonaj amikoj.</i>	=	Ви гарні друзі.
<i>Vi havas bonan amikon.</i>	=	Ти маєш гарного друга.
<i>Vi havas bonajn amikojn.</i>	=	Ти маєш гарних друзів.

Інші відмінки, що існують в багатьох мовах різних народів, виражаються в есперанто за допомогою прийменників:

<i>Mi iras al vi.</i>	=	Я йду до тебе.
<i>Mi iras kun vi.</i>	=	Я йду з тобою.
<i>La teksto de la libro estas bona.</i>	=	Текст книги гарний.

Дієслова

Неозначена форма дієслова (інфінітив) має закінчення **-i**:

labori = працювати

Теперішній час дієслова (презент) передається закінченням **-as**:

mi laboras = я працюю

ni laboras = ми працюємо

vi laboras = ти працюєш / ви працюєте

ili laboras = вони працюють

li/ŝi/ĝi laboras = він/вона/воно працює

Минулий час дієслова (перфект) передається закінченням **-is**:

mi laboris = я працював/працювала

ni laboris = ми працювали

vi laboris = ти працював/працювала /
ви працювали

ili laboris = вони працювали

li/ŝi/ĝi laboris = він працював / вона
працювала / воно працювало

Майбутній час дієслова (футурум) передається закінченням **-os**:

mi laboros = я працюватиму

ni laboros = ми працюватимемо

vi laboros = ти працюватимеш / ви
працюватимете

ili laboros = вони працюватимуть

li/ŝi/ĝi laboros = він/вона/воно
працюватиме

ke

Підрядний сполучник **-ke** перекладається як "що" і ставиться на початку підрядних речень:

Vi vidas ke mi manĝas. = Ти бачиш, що я їм.

Li diras ke li iros. = Він каже, що йтиме.

mal-

Префікс **mal-** змінює значення слова на протилежне:

bona = гарний, добрий

malbona = поганий, злий

granda = великий

malgranda = малий

bela = красивий

malbela = потворний

ge-

Префікс **ge-** вказує, що йдеться про обидві статі, чоловічу й жіночу, разом:

gefratoj = брат(и) і сестра(-и)

gepatroj = батьки (батько й мати)

Вирази ввічливості

bonvolu = будь ласка

dankon = дякую, спасибі

saluton = привіт

Порядок слів

Звичний порядок слів у реченні такий: підмет-присудок-додаток. Проте використання знахідного відмінка (закінчення **-n**) дає змогу змінювати порядок слів, коли для цього є стилістичні або практичні причини:

Mi legas libron. = Я читаю книгу.

Libron mi legas. = Книгу я читаю.

Kio / kion

kio = що

Kio estas tio? = Що це?

Kio estas sur la tablo? = Що на столі?

Якщо відповідь на запитання передбачає слово у знахідному відмінку, до питального слова **kio** додається закінчення **-n**:

Kion vi faras? = Що ти робиш?

Kion ŝi diris? = Що вона сказала?

Словотвір

Складання слів (коренів) уможливорює утворення нових слів з новими значеннями. До кореня одного слова додається інший корінь і в кінці ще потрібне граматичне закінчення:

bon-ven-o = гостинний прийом

trink-mon-0 = чайові

Якщо таке складене слово важко вимовити, можна між коренів уставити закінчення **-o** попереднього слова:

lern-o-libr-o = підручник

▼ Блок 5 (сесії 9-10)

Навчальні цілі

- повторити слова з попередніх уроків і попрактикуватися у їх вживанні
- практикуватися у вживанні нових слів
- ознайомитися із закінченням знахідного відмінка (акузативу) **-N** і його вживанням
- усвідомити, що всі прикметники закінчуються на **-A**
- розпізнавати вживання префікса **GE-**

Необхідні матеріали

- комп'ютер для відтворення звукозапису

Підготовка

- Звукозаписи **1, 2**
- Копії **M1**
- Вправа **M2**
- Вправа **M3**
- Копії **M4**
- Копії **M5**
- Вправа **M6**

Нові слова

havi = мати, володіти

nomo = ім'я, назва

juna = юний, молодий

bela = красивий

veni = приходити, приїжджати, прибувати

al = до; цей прийменник також часто передає відношення укр. давального відмінка

hejmo = дім, домівка

bonvolu = будь ласка

План навчання

15 хв. Роздайте **M1** і прослухайте звукозапис **1**. Разом прочитайте і перекладіть текст. Нехай учні перечитають по 2 фрази і перекладуть їх знову. Дійшовши до кінця тексту, нехай почнуть заново, але цього разу без перекладу. Вчитель допомагає лише щодо правильності вимови і за потреби з перекладом.

Таким чином учні кілька разів прочитають текст, запам'ятають слова і познайомляться з граматичними закінченнями **-O, -J, -AS** і суфіксом **-IST**.

Вони також ознайомляться із закінченням знахідного відмінка **-N** й закінченням **-A**, що позначає прикметники.

Покажіть закінчення знахідного відмінка **-N** і коротко розкажіть про його функції.

5 хв. Роздайте вправу на переклад **M11**. Задайте учням перекласти речення на есперанто.

Коротко поясніть, як в есперанто до слів додаються граматичні закінчення: **belaj, belaj, belajn, domo, domoj, domojn**.

Petro lernas en bela ĉambro. Junaj instruistoj estas en aŭto. Belaj knabinoj sidas en la lernoĉambro. Ana kaj Boris estas junaj.

5 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

10 хв. Роздайте вправу на переклад **M3**. Задайте учням перекласти речення зі знахідним відмінком своєю рідною мовою.

Mi havas amikon. Mi havas amikojn Petro kaj Boris. Mi havas amikininon. Ŝi lernas lingvon. Ili lernas lingvon Esperanton. Vi lernas lingvojn.

10 хв. Роздайте пісню **M4**. Перекладіть пісню гуртом і проспівайте її 2-3 рази.

10 хв. Пауза

10 хв. Роздайте діалог **M5**.

Поділіть учнів на пари й задайте прочитати і перекласти діалог. Попросіть одну пару прочитати діалог уголос і перекласти його рядок за рядком. Допоможіть з перекладом, якщо виникне необхідність. Потім попросіть ту пару розіграти діалог, уже не перекладаючи його. Якщо є час, можете попросити інші пари також розіграти діалог.

5 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

20 хв. Роздайте вправу на переклад **M6**. Задайте учням перекласти слова **eniri, kunsido, malbona, malfacila, gepatroj, bonvena, gefratoj, malami, kunlabori** своєю рідною мовою.

Задайте домашнє завдання

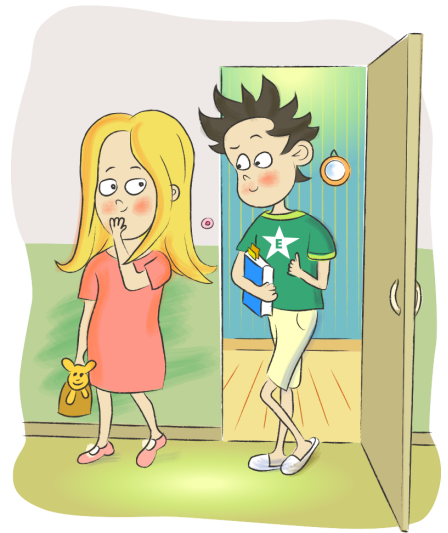
La amikino de Marko (1-a parto)

Marko havas amikino. Ŝia nomo estas Ana. Ŝi estas juna kaj bela. Ana kaj Marko estas geamikoj.

Ana venis al la hejmo de Marko.

– Bonvolu eniri, amikino.

– Saluton, Marko. Kion vi faras?

M2 Вправа на переклад

Перекладіть з вашої мови на есперанто.

Petro lernas en bela ĉambro. Junaj instruistoj estas en aŭto. Belaj knabinoj sidas en la lernoĉambro. Ana kaj Boris estas junaj.

МЗ Вправа на переклад

Перекладіть вашою мовою наступні фрази зі знахідним відмінком.

Mi havas amikon. Mi havas amikojn Petro kaj Boris. Mi havas amikinon. Ŝi lernas lingvon. Ili lernas lingvon Esperanton. Vi lernas lingvojn.

Mi sidas

Mi sidas kaj mi skribas,

en mia lernoĉambro,

Saluton, geamikoj!

Mi lernas Esperanton.

Miaj amikoj venas

al mia bela hejmo,

vi venis nun al mi,

kaj mi salutas vin.

Mi havas lernolibrojn

sur mia skribotablo.

Mi sportas kaj laboras.

Mi lernas Esperanton.

Miaj amikoj venas

al mia bela hejmo,

vi venis nun al mi,

kaj mi salutas vin.

Мелодія: [YouTube](#)

- Petro** Kio estas via nomo?
- Maja** Mia nomo estas Maja. Kiu estas vi?
- Petro** Mi estas Petro. Ĉu vi havas lernolibron de nova lingvo?
- Maja** Jes. Kaj vi?
- Petro** Ne. Kion vi faras en la lernoĉambro?
- Maja** Mi lernas kaj sidas.
- Petro** Ĉu vi estas mia amikino?
- Maja** Jes, mi estas via amikino kaj vi estas mia amiko.

М6 Вправа на переклад

Перекладіть своєю мовою.

eniri, kunsido, malbona, malfacila, gepatroj, bonvena, gefratoj, malami, kunlabori

M7 Домашнє завдання

Перекладіть фрази вашою мовою. Зверніть увагу на знахідний відмінок.

Mi havas tablon.

Vi havas instruiston.

Ŝi lernas Esperanton.

Li skribas lernolibron.

Mi salutas instruistinon.

Придумайте і запишіть 5 речень на есперанто.

▼ Блок 6 (сесії 11-12)

Навчальні цілі

- розпізнавати модальні дієслова **VOLI** і **ŜATI**
- вживати прикметники у знахідному відмінку в різних комбінаціях (**bonaj** – **bonan**, **bonajn** – **bonan**)
- розпізнавати і вживати суфікс минулого часу **-IS**
- впізнавати суфікс **-I**

Необхідні матеріали

- комп'ютер для відтворення звукозапису, комп'ютери для учнів (або ж використайте альтернативну вправу), м'яч

Підготовка

- Звукозаписи **З, 4**
- Копії **M8**
- Копії **M9**
- Копії **M10**
- Кольорові картки **M11**

Нові слова

legi = читати

mono = гроші

sed = але, а

diri = казати

voli = хотіти

romano = роман

kun = (разом) з

demandi = запитувати

ŝati = любити

kia = який (з якими ознаками)

nur = лише

facila = легкий

bona = гарний, добрий

nova = новий

trinki = пити

granda = великий

kafo = кава

tre = дуже

paroli = говорити

-IS = закінчення дієслів у минулому часі

domo = дім, будинок

-I = закінчення неозначеної форми дієслова (інфінітива)

План навчання

15 хв. Роздайте **M8** і прослухайте звукозапис **З**. Разом прочитайте і перекладіть текст. Нехай учні перечитають по 2 фрази і перекладуть їх знову. Дійшовши до кінця тексту, нехай почнуть заново, але цього разу без перекладу. Вчитель допомагає лише щодо правильності вимови і за потреби з перекладом.

Попросіть учнів визначити функцію суфікса **-IS**. Порівняйте його із суфіксом теперішнього часу **-AS**. Продемонструйте вживання суфікса **-I**. Коротко поясніть значення модальних дієслів **voli** і **ŝati** та продемонструйте їх вживання з іншими дієсловами.

5 хв. Пограйте у гру з м'ячем, щоб завчити й повторити слова. Попросіть учнів стати в коло. Киньте м'яч одному з учнів і скажіть своєю мовою слово, яке учні вже вивчили на есперанто. Людина з м'ячем перекладає слово на есперанто. Потім він/вона може кинути м'яч іншому учню і назвати наступне слово, яке треба перекласти на есперанто, і т. д. Якщо учень не знає потрібного слова, вчитель каже інше слово, доки учень не дасть правильної відповіді. Потім він/вона може кидати м'яч далі.

5 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

15 хв. Роздайте діалог **M9**.

Поділіть учнів на пари й задайте прочитати і перекласти діалог. Попросіть одну пару прочитати діалог уголос і перекласти його рядок за рядком. Допоможіть з перекладом, якщо виникне необхідність. Потім попросіть ту пару розіграти діалог, уже не перекладаючи його. Якщо є час, можете попросити інші пари також розіграти діалог.

5 хв. Проспівайте гуртом пісню **M4**.

10 хв. Пауза

10 хв. Роздайте вправу на переклад **M10**. Задайте учням перекласти речення зі знахідним відмінком своєю рідною мовою.

Mi havas novan amikon. Mi havas novajn amikojn. Mi havas bonajn amikinojn. Mi havas belan malamikon. Ŝi lernas belan lingvon. Ili lernas facilajn lingvojn. Vi lernas facilajn lingvojn ...

10 хв. Разом повправляйтеся у запитаннях та відповідях. Ви ставите запитання зі знахідним відмінком, а учні відповідають.

Можливі запитання:

Ĉu vi salutas min? Ĉu ŝi salutas vin? Ĉu li salutas ŝin? Ĉu vi salutas nin? Kiun vi demandas? Kiun ŝi demandas? Kiun mi demandas? Kiun vi demandas?

20 хв.

Пограйте у гру з кольоровими картками зі словами у 4 конвертах. Утворіть групи по три учні і роздайте на кожну набір конвертів з **M11**. Попросіть групи разом утворити фрази з 4 словами. Порядок слів має бути наступним:

- Слова з червоного конверта
- Слова із зеленого конверта
- Слова із синього конверта
- Слова з жовтого конверта

Слова з конвертів слід діставати навмання. Ціль — дізнатися, які фрази мають сенс, і записати їх у зошит. Ви можете влаштувати змагання: група, яка складе й перекладе найбільше фраз, здобуває перемогу. Вони отримують стільки балів, скільки змістовних фраз вони склали.

Кольорові картки зі словами в 4 конвертах:

- Червоні слова: **mi, vi, li, ŝi, ni**
- Зелені слова: **demandas, salutas**
- Сині слова: **ĉu**
- Жовті слова: **vin, min, ŝin, lin, nin**

Приклади таких речень:

Ĉu mi demandas vin? Ĉu mi demandas ŝin? Ĉu vi salutas ŝin? Ĉu li salutas ŝin?

Учні перекладають речення своєю мовою.

Задайте домашнє завдання

La amikino de Marko (2. parto)

- A** Saluton. Mi legis, sed nun mi volas paroli kun vi.
- B** Ĉu vi havas bonan libron?
- A** Jes, mi havas. Mi ŝatas legi nur bonajn librojn. Ĉu vi volas trinki kafon?

Petro Kiuj geamikoj venis al vi?

Ana Maria kaj Ivo venis kaj nun ili sidas en mia ĉambro.

Petro Kion diris viaj gepatroj?

Ana Ili volis paroli kun miaj geamikoj kaj faris demandojn al ili.

Petro Ho!

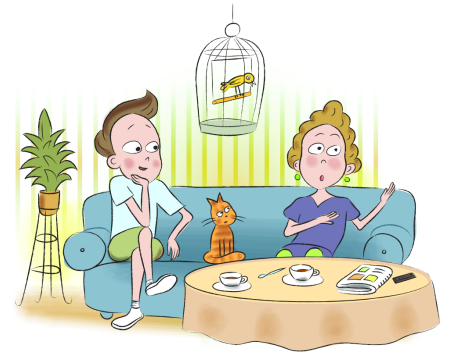
Ana Miaj geamikoj trinkis kafon kaj ni parolis pri bonaj libroj kiujn ni legis.

Petro Kiujn librojn ili ŝatas legi?

Ana Romanojn.

Petro Ankaŭ mi volas havi geamikojn kiuj ŝatas legi bonajn librojn.

Ana Miaj geamikoj Maria kaj Ivo estas ankaŭ viaj geamikoj.

M10 Вправа на переклад

Перекладіть вашою мовою наступні фрази зі знахідним відмінком.

Mi havas novan amikon. Mi havas novajn amikojn. Mi havas bonajn amikinojn. Mi havas belan malamikon. Ŝi lernas belan lingvon. Ili lernas facilajn lingvojn. Vi lernas facilajn lingvojn ...

mi

vi

li

ŝi

ni

demandas

salutas

ĉu

vin

min

sin

lin

nin

M12 Домашнє завдання

Доповніть фрази займенниками **mi, vi, li, ŝi, ni** та їх формами знахідного відмінка **lin, ŝin, min, nin, vin**, а також напишіть нові фрази з протилежним значенням.

_____ salutas _____.

Malo: _____ .

_____ demandas _____.

Malo: _____ .

_____ havas _____.

Malo: _____ .

Утворіть фрази на комп'ютері. Складайте по 5 фраз щодня; перекладайте їх і записуйте, якщо вони виявилися правильними.

▼ **Блок 7** (сесії 13-14)

Навчальні цілі

- відпрацювати й повторити граматику й лексику з попередніх блоків
- поглибити розуміння знахідного відмінка й модальних дієслів
- обговорити питання стосовно знахідного відмінка і модальних дієслів

Необхідні матеріали

- комп'ютер для відтворення звукозапису, м'яч

Підготовка

- Звукозаписи **1, 3, 4**
- Копії **M13**
- Комп'ютер(и)

План навчання

15 хв. Роздайте пісню **M14**. Прекладіть пісню гуртом і проспівайте її 2-3 рази.

Ця пісня дає нагоду розглянути функції й позиції знахідного відмінка й модальних дієслів. Спонукайте учнів до запитань і роз'ясніть будь-яке запитання.

5 хв. Пограйте у гру з м'ячем, щоб завчити й повторити слова. Попросіть учнів стати в коло. Киньте м'яч одному з учнів і скажіть своєю мовою слово, яке учні вже вивчили на есперанто. Людина з м'ячем перекладає слово на есперанто. Потім він/вона може кинути м'яч іншому учню і назвати наступне слово, яке треба перекласти на есперанто, і т. д. Якщо учень не знає потрібного слова, вчитель каже інше слово, доки учень не дасть правильної відповіді. Потім він/вона може кидати м'яч далі.

5 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

20 хв. Поверніться до діалогу **M9** з попереднього блоку. Задайте учням знову його прочитати й перекласти і поділіть їх на пари. Кожна пара має розіграти діалог, не перекладаючи його.

10 хв. Пауза

10 хв. Роздайте вправу **M14** для відпрацювання модальних дієслів *voli, ŝati* та знахідного відмінка. Нехай учні об'єднуються у пари, щоб поставити один одному запитання й дати відповіді.

Ĉu vi ne volas legi grandan libron? Kiu ŝatas lerni novan, belan lingvon? Kion ŝi volas trinki? Ĉu vi ŝatas paroli kun via patrino? Ĉu vi volas havi monon en via hejmo? En kiu ĉambro li ŝatas legi librojn. Kion la patrino volas instrui al vi? Kian kafon ŝi volas trinki?

10 хв. Разом потренуйтеся ставити запитання й відповідати на них. Поставте запитання зі знахідним відмінком, щоб учні на них відповідали.

Можливі запитання:

Ĉu vi salutas min? Ĉu ŝi salutas vin? Ĉu li salutas ŝin? Ĉu vi salutas nin? Kiun vi demandas? Kiun ŝi demandas? Kiun mi demandas? Kiun vi demandas?

5 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

10 хв. Прослухайте разом звукозапис **1** і звукозапис **3**. Нехай учнів перечитають по дві фрази й перекладуть їх ще раз. Коли дійдуть до кінця тексту, нехай почнуть заоново, але цього разу без перекладу. Вчитель допомагає лише щодо правильності вимови і за потреби з перекладом.

10 хв. Проспівайте разом усі пісні з попередніх уроків.

Задайте домашнє завдання

Mi ŝatas

Mi ŝatas sporti

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas lerni

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas trinki

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas legi

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas kafon.

Mi ŝatas lingvojn.

Mi ŝatas sporton.

Mi ŝatas librojn.

Kun geamikoj,

Jes! jes! (koruso)

En mia hejmo,

Tre! tre! (koruso)

En lernoĉambro

Jes! jes! (koruso)

Kaj en hotelo

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas kafon.

Mi ŝatas lingvojn.

Mi ŝatas sporton.

Mi ŝatas librojn.

Kun la gepatroj

Ĉu????? (koruso)

Mi ŝatas sporti

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas lerni

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas trinki

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas legi

Tre! tre! (koruso)

Мелодія: на мотив французької пісні "Frère Jacques" ("Брат Жак").

M14 Вправа

Прочитайте запитання нижче і поставте їх своєму сусідові. Послухайте відповіді сусіда. Потім поміняйтеся ролями.

Ĉu vi ne volas legi grandan libron? Kiu ŝatas lerni novan, belan lingvon? Kion ŝi volas trinki? Ĉu vi ŝatas paroli kun via patrino? Ĉu vi volas havi monon en via hejmo? En kiu ĉambro li ŝatas legi librojn. Kion la patrino volas instrui al vi? Kian kafon ŝi volas trinki?

M15 Домашнє завдання

Розставте слова у правильному порядку. Зверніть увагу на неозначену форму дієслова (інфінітив).

Maria trinki kafon ŝatas.

matematikon Petro lerni volas.

trinki Ĝi lakton ŝatas.

volas Li instruistinon saluti.

Peter kaj ŝatas Roberto sporti.

Утворіть фрази на комп'ютері. Складайте по 5 фраз щодня; перекладайте їх і записуйте, якщо вони виявилися правильними.

▼ Блок 8 (сесії 15-16)

Навчальні цілі

- повторити слова і вивчити нові
- розпізнавати нове модальне дієслово **POVI**
- розпізнавати і вживати слово **KE** як сполучник для зв'язку між частинами складного речення
- утворювати слова з префіксами **MAL-** та **GE-**

Необхідні матеріали

- комп'ютер для відтворення звукозапису, комп'ютери для учнів (або ж використайте альтернативну вправу), м'яч, морфеми

Підготовка

- Звукозаписи **5, 6**
- Копії **M16**
- Копії **M17**
- Роздрукуйте і виріжте морфеми **M18** або попросіть дітей зробити це під час заняття

Нові слова

frato = брат

rigardi = дивитися

jen = ось, он, от

okulo = око

ankoraŭ = ще, поки ще,
крім того

ke = спол. що; щоб

varma = теплий

ami = любити, кохати

iri = іти, ходити

se = спол. якщо; якби

kuiŕi = готувати їжу,
кухуварити, варити

tempo = час

dankon = дякую, спасибі

manĝi = їсти

povi = могли

MAL- = префікс, що
вказує на повну
протилежність

ankaŭ = також, і

План навчання

20 хв. Роздайте **M16** і прослухайте звукозапис **5**. Разом прочитайте і перекладіть текст. Нехай учні перечитають по 2 фрази і перекладуть їх знову. Дійшовши до кінця тексту, нехай почнуть заново, але цього разу без перекладу. Вчитель допомагає лише щодо правильності вимови і за потреби з перекладом.

Розберіть нову граматику: **povi, ke, mal-** та **ge-**. Коротко обговоріть модальні дієслова. Зверніть увагу учнів на те, що модальні дієслова слід поєднувати з дієсловами в неозначеній формі.

5 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

15 хв. Попрактикуйтеся у вживанні модальних дієслів **povi, voli** та **ŝati**: поставте учням подані нижче запитання, на які вони мають відповісти. Допоможіть їм з перекладом, якщо виникне така потреба.

Kion Petro volas demandi? Ĉu Ana devas paroli kun Petro? Se Ana ne volas diri kiun ŝi amas, ĉu Petro povas demandi ŝin? Kiun aŭton vi ŝatas havi? Kiu devas lerni novan lingvon? Kion vi ŝatas havi? Kiu volas paroli facilan lingvon? Ĉu Ana volas diri kiun ŝi amas? Kiun libron vi ŝatas legi?

Kun kiu vi povas sidi? Al kiu vi povas doni vian monon? De kiu venis via libro? Kian kafon vi ŝatas trinki? Kiajn librojn vi povas legi?

5 хв. Пограйте у гру з м'ячем, щоб завчити й повторити слова. Попросіть учнів стати в коло. Киньте м'яч одному з учнів і скажіть своєю мовою слово, яке учні вже вивчили на есперанто. Людина з м'ячем перекладає слово на есперанто. Потім він/вона може кинути м'яч іншому учню і назвати наступне слово, яке треба перекласти на есперанто, і т. д. Якщо учень не знає потрібного слова, вчитель каже інше слово, доки учень не дасть правильної відповіді. Потім він/вона може кидати м'яч далі.

5 хв. Пауза

15 хв. Роздайте діалог **M17**.

Поділіть учнів на пари й задайте прочитати і перекласти діалог. Попросіть одну пару прочитати діалог уголос і перекласти його рядок за рядком. Допоможіть з перекладом, якщо виникне необхідність. Потім попросіть ту пару розіграти діалог, уже не перекладаючи його. Якщо є час, можете попросити інші пари також розіграти діалог.

5 хв. Проспівайте гуртом пісню **M13**.

5 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

15 хв. Пограйте у словотвірну гру. Роздайте картки із такими морфемами з **M18** (**amik, ge, mal, o, j, patr, instru, ist, facil, a, lingv, lernant**) і поясніть правила гри. Учні повинні поєднати морфемі і з'ясувати, які слова мають сенс. Потім вони перекладають слова своєю мовою.

Учні утворюють слова, такі як:

malamiko, malamikinoj, gemalamikoj, gepatroj, patrinoj, instruistoj, malfacilaj, gelingvistoj, malbelaj, gelernantoj

5 хв.

Пограйте у гру зі знахідним відмінком: **Kion vi havas?**

Виберіть учня чи ученицю, що почне гру, й дайте йому або їй м'яч. Далі запитайте: **"Kion vi havas?"** Учень/учениця відповідає: **"Mi havas pilkon."** Потім той учень/учениця вибирає когось іншого і питає: **"Kion vi havas?"** Другий бере м'яч і відповідає: **"Mi havas pilkon."** Потім він запитує третього учня/ученицю: **"Kion mi havas? Kion vi havas?"** У відповідь завжди треба казати: **"Vi havas pilkon. Mi havas pilkon."**

Задайте домашнє завдання

M16 La amikino de Marko

Marko havas amikino. Ŝia nomo estas Ana. Ŝi estas juna kaj bela. Ana kaj Marko estas geamikoj. Ana venis al la hejmo de Marko.

Marko Bonvolu eniri, amikino.

Ana Saluton Marko. Kion vi faras?

Marko Saluton. Mi legis, sed nun mi volas paroli kun vi.

Ana Ĉu vi havas bonan libron?

Marko Jes, mi havas. Mi ŝatas legi nur bonajn librojn. Ĉu vi volas trinki kafon?

Ana Jes. Ĉu viaj gepatroj kaj gefratoj estas en via hejmo?

Marko Ne. Jen la kafo, ĝi estas ankoraŭ varma. Mi nun kuiris ĝin.

Ana Dankon. Mi povas trinki ankaŭ malvarman kafon.

Marko Marko rigardis la belajn okulojn de Ana. Mi vidas, ke li amas ŝin.

Petro Ĉu vi povas vidi min? Mi ne estas en la ĉambro.

Ana Jes, mi povas vidi vin. Vi nun eniris.

Petro Kion vi vidas?

Ana Vi havas monon? Kiu mono ĝi estas?

Petro Mi havas japanan monon. Kion vi ŝatas?

Ana Mi ŝatas trinki kafon kaj paroli kun vi.

Petro Nun ni trinkas malvarman kafon. Varman mi ne havas.

Ana Jes. Ĉu vi kuiris ĝin?

Petro Ne. Mia patrino kuiris la kafon. Ĉu vi povas respondi al mia demando?

Ana Kiu demando?

Petro Kiun vi amas?

Ana Mi ne volas diri.

amik

ge

mal

o

j

patr

instru

ist

facil

a

lingv

lernant

M19 Домашнє завдання

Заповніть пропуски одним із цих слів: *trinki 3x, librojn 2x, ŝi, vi, paroli, ŝatas, libron, amikinon, legis, volas*.

Marko havas _____. Ŝia nomo estas Ana. _____ estas juna kaj bela. Ana kaj Marko estas _____.

Ana venis al la hejmo de Marko.

– Bonvolu eniri, amikino.

– Saluton Marko. Kion _____ faras?

Saluton. Mi _____, sed nun mi _____ paroli kun vi.

Ĉu vi havas bonan libron?

Jes, mi havas. Mi _____ legi nur bonajn _____. Ĉu vi volas _____ kafon?

Ĉu vi ne volas legi grandan _____? Kiu ŝatas lerni novan, belan lingvon? Kion ŝi volas _____? Ĉu vi ŝatas paroli kun via patrino? Ĉu vi _____ havi monon en via hejmo? En kiu ĉambro li ŝatas legi _____. Kion la patrino volas instrui al vi? Kian kafon ŝi volas _____?

Утворіть фрази на комп'ютері. Складайте по 5 фраз щодня; перекладайте їх і записуйте, якщо вони виявилися правильними.

▼ Блок 9 (сесії 17-18)

Навчальні цілі

- повторити слова і вивчити нові
- будувати речення в минулому й теперішньому часах зі знахідним відмінком і модальними дієсловами
- поглибити розуміння префікса **MAL-**

Необхідні матеріали

- комп'ютер для відтворення звукозапису, м'яч, Кольорові картки

Підготовка

- Звукозаписи **5, 7**
- Копії Діалогу **M21**
- Роздруковані й вирізані кольорові картки **M20** у конвертах
- Комп'ютер(и)
- Копії **M22**

Нові слова

kia = який (з якими ознаками)

centro = центр

Slovakio = Словаччина

restoracio = ресторан

simpatia = симпатичний

План навчання

20 хв. Поверніться до тексту **M16** і прослухайте звукозапис **5**.

Прочитайте й перекладіть його разом. Нехай учні прочитають по дві фрази і знов їх перекладуть. Дійшовши до кінця тексту, вони починають заново, але цього разу без перекладу. Вчитель допомагає лише щодо правильності вимови і за потреби з перекладом.

Знову поговоріть про граматику: **povi, ke, mal-** та **ge-**. Зверніть увагу учнів, що дієслова в минулому часі мають закінчення **-is**.

5 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

20 хв. Пограйте у гру з кольоровими картками зі словами у 5 конвертах. Утворіть групи по три учні і роздайте на кожну набір конвертів з **M20**. Попросіть групи разом утворити фрази з 5 словами. Порядок слів має бути наступним:

- Слова з червоного конверта
- Слова із зеленого конверта
- Слова із синього конверта
- слова з коричневого конверта
- Слова з жовтого конверта

Слова з конвертів слід діставати навмання. Ціль — дізнатися, які фрази мають сенс, і записати їх у зошит. Ви можете влаштувати змагання: група, яка складе й перекладе найбільше фраз, здобуває перемогу. Вони отримують стільки балів, скільки змістовних фраз вони склали.

Кольорові картки зі словами в 5 конвертах:

- Червоні слова: **amiko, libro, lernanto, sportisto, patro, patrino, instruisto, instruistino, hejmo, domo, kafo, mono, frato, fratino, okulo, mi, vi, li, ŝi, ĝi**
- Зелені слова: **povas, volas, povis, volis, devas, devis, ŝatas, ŝatis**
- Сині слова: **instrui, lerni, skribi, demandi, fari, havi, kuiri, legi, rigardi, trinki, vidi**
- Коричневі слова: **belan, bonan, facilan, grandan, junan, novan, malbonan, malbelan, malfacilan, malgrandan, maljunan, malnovan, varman, malvarman, mian, vian, lian, ŝian, ĝian**
- Жовті слова: **amikon, libron, lernanton, sportiston, patron, patrino, instruiston, instruistinon, hejmon, domon, kafon, monon, fraton, fratino, okulon, min, vin, lin, ŝin, ĝin**

Приклади:

- **Amiko volas LERNI novan lingvon.**
 - **Hejmo devas SKRIBI bonan kafon.**
-

5 хв. Пауза

15 хв. Роздайте діалог **M21**.

Поділіть учнів на пари й задайте прочитати і перекласти діалог. Попросіть одну пару прочитати діалог уголос і перекласти його рядок за рядком. Допоможіть з перекладом, якщо виникне необхідність. Потім попросіть ту пару розіграти діалог, уже не перекладаючи його. Якщо є час, можете попросити інші пари також розіграти діалог.

5 хв. Проспівайте гуртом пісню **M13**.

5 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

20 хв. Роздайте вправу **M22**. Задайте учням перекласти слова на есперанто, а також напишіть слова з протилежним значенням.

Задайте домашнє завдання

amiko

libro

lernanto

sportisto

patro

patrino

instruisto

instruistino

hejmo

domo

kafo

mono

frato

fratino

okulo

mi

vi

li

ŝi

ĝi

povas

volas

povis

volis

devas

devis

ŝatas

ŝatis

instrui

lerni

skribi

demandi

fari

havi

kuri

legi

rigardi

trinki

vidi

belan

bonan

facilan

grandan

junan

novan

malbonan

malbelan

malfacilan

malgrandan

maljunan

malnovan

varman

malvarman

mian

vian

lian

ŝian

ĝian

amikon

libron

lernanton

sportiston

patron

patrinon

instruiston

instruistinon

hejmon

domon

kafon

monon

fraton

fratinon

okulon

min

vin

lin

ŝin

ĝin

- Petro** Kiaj estas viaj novaj geamikoj, Ana?
- Ana** Junaj kaj simpatiaj. Ili havas ankaŭ belajn okulojn.
- Petro** Ĉu vi parolis kun ili pri viaj gefratoj kaj gepatroj?
- Ana** Mi ne povis. Miaj gepatroj estis en la ĉambro.
- Petro** Ĉu la geamikoj havas monon?
- Ana** Ili havas. Kun kiuj viaj geamikoj vi sidis en restoracio?
- Petro** Kun novaj geamikoj, kiuj venis de Slovakio.
- Ana** Ho, Ĉu ili venis en aŭto?
- Petro** Jes. Nun ili estas en hotelo kaj manĝas.
- Ana** Kion ili ŝatas vidi?
- Petro** La centron de Zagrebo.

М22 Вправа

Перекладіть прикметники на есперанто й напишіть слова (антоніми), протилежні до них за значенням.

	Переклад	Протилежне значення
легкий		
гарний, добрий		
юний, молодий		
теплий		
красивий		
новий		
великий		

М23 Домашнє завдання

Утворіть фрази на комп'ютері. Складайте по 5 фраз щодня; перекладайте їх і записуйте, якщо вони виявилися правильними.

▼ Блок 10 (сесії 19-20)

Навчальні цілі

- тренувати навички говоріння у сценці, що симулює ситуацію з життя
- повторити слова і вивчити нові

Необхідні матеріали

- комп'ютер для відтворення звукозапису, м'яч, Кольорові картки

Підготовка

- Звукозаписи **8, 9**
- Копії **M24**
- Копії **M25**
- Роздруковані й вирізані кольорові картки **M20** у конвертах

Нові слова

tempo = час

kune = разом

matematiko = математика

infano = дитина

preni = брати, взяти

План навчання

20 хв. Завдання учнів — розіграти коротку сценку. Розбийте клас на групи по 3 учні. Спочатку учням у групах треба прочитати й перекласти Сценку **M241**. Це завдання необхідно продовжити після перерви.

5 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

15 хв. Продовжіть завдання зі сценкою. Вже сформовані групи по 3 учні одна за одною розігрують сценку.

5 хв. Пограйте у гру з м'ячем, щоб завчити й повторити слова. Попросіть учнів стати в коло. Киньте м'яч одному з учнів і скажіть своєю мовою слово, яке учні вже вивчили на есперанто. Людина з м'ячем перекладає слово на есперанто. Потім він/вона може кинути м'яч іншому учню і назвати наступне слово, яке треба перекласти на есперанто, і т. д. Якщо учень не знає потрібного слова, вчитель каже інше слово, доки учень не дасть правильної відповіді. Потім він/вона може кидати м'яч далі.

10 хв. Пауза

15 хв. Роздайте діалог **M25**.

Поділіть учнів на пари й задайте прочитати і перекласти діалог. Попросіть одну пару прочитати діалог уголос і перекласти його рядок за рядком. Допоможіть з перекладом, якщо виникне необхідність. Потім попросіть ту пару розіграти діалог, уже не перекладаючи його. Якщо є час, можете попросити інші пари також розіграти діалог.

5 хв. Проспівайте гуртом пісню **M4**.

5 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

15 хв.

Пограйте у гру з кольоровими картками зі словами у 5 конвертах. Утворіть групи по три учні і роздайте на кожну набір конвертів з **M20**. Попросіть групи разом утворити фрази з 5 словами. Порядок слів має бути наступним:

- Слова з червоного конверта
- Слова із зеленого конверта
- Слова із синього конверта
- слова з коричневого конверта
- Слова з жовтого конверта

Слова з конвертів слід діставати навмання. Ціль — дізнатися, які фрази мають сенс, і записати їх у зошит. Ви можете влаштувати змагання: група, яка складе й перекладе найбільше фраз, здобуває перемогу. Вони отримують стільки балів, скільки змістовних фраз вони склали.

Кольорові картки зі словами в 5 конвертах:

- Червоні слова: *amiko, libro, lernanto, sportisto, patro, patrino, instruisto, instruistino, hejmo, domo, kafo, mono, frato, fratino, okulo, mi, vi, li, ŝi, ĝi*
- Зелені слова: *povas, volas, povis, volis, devas, devis, ŝatas, ŝatis*
- Сині слова: *instrui, lerni, skribi, demandi, fari, havi, kuiri, legi, rigardi, trinki, vidi*
- Коричневі слова: *belan, bonan, facilan, grandan, junan, novan, malbonan, malbelan, malfacilan, malgrandan, maljunan, malnovan, varman, malvarman, mian, vian, lian, ŝian, ĝian*
- Жовті слова: *amikon, libron, lernanton, sportiston, patron, patrion, instruiston, instruistinon, hejmon, domon, kafon, monon, fraton, fratiron, okulon, min, vin, lin, ŝin, ĝin*

Приклади таких речень:

Amiko volas LERNI novan lingvon.

Hejmo devas SKRIBI bonan kafon.

5 хв.

Проспівайте гуртом пісню **M13**.

Задайте домашнє завдання

Mi ne volas manĝi

Patrino (al infano)

Manĝu!

Infano Mi ne volas!

Patrino Manĝu! Estu bona! Manĝu!

Infano Mi ne volas manĝi. Mi ne volas esti bona.

Patrino (al la patro)

Ĉu vi vidas? Li ne volas manĝi. Li ne volas esti bona.

Patro (al la patrino)

Jes. Mi vidas. Li diras ke li ne volas manĝi. Li diras ke li ne volas esti bona.

Patro (al la infano)

Ĉu vi volas manĝi? Ĉu vi volas esti bona? Vi devas manĝi. Vi devas esti bona.

Infano Ne, mi ne volas manĝi. Ne, mi ne volas esti bona.

Mi ne devas manĝi. Mi ne devas esti bona. Kiu diras ke mi devas manĝi? Kiu diras ke mi devas esti bona?

Patrino Ĉu vi ne povas manĝi?

Infano Mi povas. Mi ne volas. Mi povas manĝi. Mi ne volas manĝi. Mi povas esti bona. Mi ne volas esti bona. Mi povas diri, ke mi ne volas manĝi. Mi povas diri ke mi ne volas esti bona.

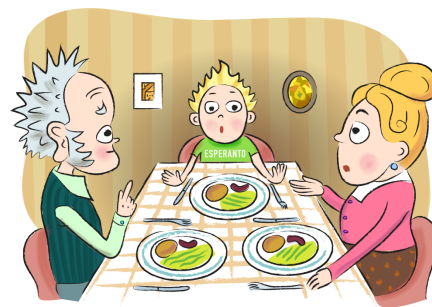
Patro Vi ne povas diri, ke vi ne volas manĝi. Vi devas manĝi!

Infano (elprenas libron, lernolibron de Esperanto)

Mi ne devas manĝi. Mi ne havas tempon. Mi lernas Esperanton.

Patro kaj patrino (kune)

Li ne havas tempon. Li lernas Esperanton.

Petro Saluton, Ana. Ĉu vi havis bonan manĝon?

Ana Jes. Mia patrino kuiras bonajn manĝojn kaj mi ŝatas manĝi.

Petro Kion vi lernis, ĉu matematikon?

Ana Ne. Mi devis lerni pri lingvoj.

Petro Kian lernolibron pri lingvoj vi havas?

Ana Malbonan libron. Kaj vi, kion vi lernis?

Petro Matematikon mi volis lerni sed mi devis manĝi kaj ne lernis.

Ana Manĝi vi devas, sed ankaŭ lerni vi devas.

Petro Mi volas diri al vi, ke vi estas bela.

Ana Dankon.

М26 Домашнє завдання

Повторіть і вивчіть усі слова з уроку 2.